

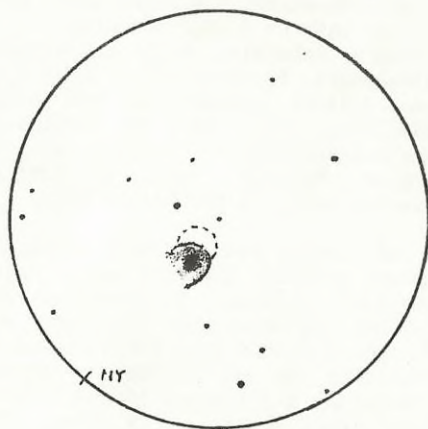
Üstökösök

április

Észlelő	Észl.	Műszer
Kósa-Kiss Attila (Nagyszalonta, RO)	1	15,6 T
Ladányi Tamás (Balatonfűzfő)	1	10,0 T
Szarka Levente (Kecskemét)	1	16,2 T

Tanaka-Machholz (1992d)

Zenichi Tanaka újra bizonyította, hogy az amatőröknek is van keresnivalójuk a fotografikus üstököskeresés terén, legalábbis akkor, ha olyan technikai háttérrel rendelkeznek, mint a japánok... Donald Machholz két évtizedes üstököskutató pályafutása során ötödik üstökösét fedezte fel. Érdekességgéppen meg kell említeni, hogy az üstököst H. Mori is felfedezte 20x120-as binokulárjával, de értesítése később érkezett. Emlékeztetőül: ő volt az, aki 1975-ben egy nap alatt két üstököst talált.

04.12. 2:00 UT, 100/500 T, 50x
LM= kb. 45' (Ladányi T.)

A hazai észlelőket április 10-én értesítettük az Üstökös Gyorshírek 1992/5. számában. Másnap hajnalban Szarka Levente már észlelte is az üstököst. A 4'-es, 9 magnitúdó összfényességű üstökösről a következő leírást készítette: "Halvány, de könnyű üstökös, kör alakú, diffúz, egyenletesen fényesedő kómával. A középpontban egy 12,5 magnitúdós csillagszerű mag látszik." A következő hajnalon Ladányi Tamás már több érdekes dolgot látott. részint egy PA= 250 irányú, legyezőszerű csóvakezdeményt, valamint PA 100-ra egy bizonytalan, halvány, halószerű képződményt. (A rajzon szaggatott vonal jelöli.) Igen örvendetes, hogy a két észlelés a kómaátmérő és az összfényesség terén mennyire összevág. A hónap utolsó napjaiban Kósa-Kiss Attila észlelte. Eszerint semmit sem változott a korábbi megfigyelésekhez képest.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN

„Földsúroló” kisbolygók

Mint az a Meteor korábbi számaiból többé-kevésbé látszik, új üstökösökről az IAU Circular számaiból szerzünk tudomást. Emellett még növőkről, szupernóvákról, különleges változókról és nem utolsósorban a Földet

jelentősen megközelítő kisbolygókról is esik szó a körlevelekben. Ezek a száguldozó kisbolygók többnyire halványak, ám néha elérik a 11-12 magnitúdós fényességet, így vizuálisan is észlelhetők lesznek. Ilyen volt például az 1991 JY, valamint az 1992 AC ideiglenes jelölésű kisbolygó. Úgy gondolom, hogy ezek az érdekes kis objektumok fölkelthetik a távcsővel és persze elegendő kitartással rendelkező észlelők érdeklődését. Különösen izgalmassá teszi a megfigyelést az a tény, hogy a legnagyobb megközelítés idején óránként akár 10'-15'-nyit is elmozdulhat a kisbolygó. Ezentúl tehát az Üstökös Gyorshírek számaiban "földszúroló" kisbolygókról is jelennek meg előrejelzések. Az észlelések az üstökös rovatban fognak megjelenni. (Sky)

A Mueller (1991h₁) üstökös halála

Amikor február utolsó éjszakáján Ráktanyáról észleltük az előrejelzettnél jóval fényesebb, 7,8 magnitúdós üstököst, még semmi jele nem látszott annak, hogy ez a nagy aktivitás a visszájára fordulhat. Ennek ellenére sejteni lehetett, hogy az üstökös nem éli túl a perihéliumon való áthaladást. Egyrészt azért, mert a sokkal nagyobb 1976-os West-üstökös is négy részre szakadt, miután áthaladt napközelpontján, mely hasonló távolságú volt, mint a Mueller-üstökösé. Másrészt pedig az 1988 XV Machholz-üstökös -- melynek abszolút fényessége és perihéliumtávolsága nagyon hasonló volt a Mueller-üstököséhez -- szintén teljesen szertefoszlott a perihélium után.

Az üstökös fényességének csökkenése már március elején megkezdődött, amikor amerikai észlelők egyre halványabbnak látták a Naphoz rohamosan közeledő kométát. A következő fontos megfigyelést három nappal a perihéliumátmenet után készítette R. D. Gehrz, T. J. Jones, G. Lawrence és E. Ney. A Naphoz igen közel látszó objektumot infravörösben észlelték. A Mt. Lemon és az O'Brien obszervatóriumokból 15"-es felbontás mellett vizsgálták a 3,7 magnitúdósra előrejelzett üstökös 5'-es környezetét, de 6 magnitúdóig semmit sem találtak. Április első napjaiban A. Hale-nek és T. Kobayashinak sem sikerült észlelnie az üstököst. Az első nagyobb távcső, mellyel felvételeket tudtak készíteni az üstökös környezetéről, Tabotu Seki 60 cm-es reflektora volt. Az április 10-i és 11-i felvételeken 17-18 magnitúdóig nem látszott semmiféle üstökösszerű objektum, pedig akkor 8,5 magnitúdósra jelezték előre az üstököst. Ilyen mérvű fényességcsökkenés csak az üstökös teljes szétporlásával magyarázható.

(IAU C. 5482, 5496)

HEGYI SPORT

ÉSZLELŐTÁBOROZÓK FIGYELMÉBE: szuperkönnyű sátrak, szupermeleg hálósákok és turisztikai felszerelések nagy választéka
BUDAPEST, IX., RÁDAY U. 24/A.